

ALGUNES ZONES PODEN DESAPARÈIXER RÀPIDAMENT SI NO ES PRENEN MESURES

Delta de l'Ebre: alerta roja

El Delta de l'Ebre, la zona humida més important de la Mediterrània després de la Camarga (França), és en perill de desaparició a llarg terme. Des de 1975, el Delta està retrocedint cent metres cada any; per tant, podria desaparèixer totalment d'ací a 250 anys. En algunes zones, però, aquest retrocés és molt més ràpid.

Carme Gibert i Valls

Rafael Balada, biòleg i director del Parc Natural del Delta de l'Ebre, és conscient que la resta del país no coneix els problemes que té la zona. «Just ara, des que va ser declarat Parc Natural, comença a ser conegut turísticament. Ningú no comprèn els problemes de la gent d'aquí, dels pagesos de la zona, perquè són totalment oposats als de la resta de la pagesia catalana. Poca gent sap, per exemple, que el Delta és un punt bàsic en els moviments migratoris de les aus d'Europa, o que els seus ecosistemes acullen uns cent mil exemplars d'ocells de trescentes espècies diferents. Tampoc no se'n coneix la importància agrícola (el 12 per cent de la producció total a Catalunya) i pesquera. D'altra banda, hi ha la falsa idea que és una zona mig deshabitada, quan en realitat té 50.000 habitants».

Els intents d'edificació dels darrers espais naturals que quedaven al Delta per part d'empreses constructores van crear un seguit de polèmiques que requeriren la intervenció de la Generalitat. A petició dels habitants de Deltobre, la Generalitat decretà la creació del Parc Natural del Delta de l'Ebre (banda esquerra) a l'agost de 1983. «De fet —explica R. Balada— la declaració de Parc Natural per part de la Generalitat va ser força precipitada i controvertida, però era necessària si es volia evitar la degradació total de determinades zones del Delta». Al desembre de 1986, després de llargues negociacions amb els ajuntaments i les cambres agràries de la zona, es van decretar les mateixes mesures per la banda dreta».

La regressió, culpa de l'home

«El gran desenvolupament del Del-

ta va produir-se a començaments de l'era moderna, després de la gran deforestació de la Península Ibèrica» —explica R. Balada. «L'evolució del Delta va ser molt ràpida, només al 1937, any de les riuades, va créixer de 200 a 300 metres. Aquest mateix any la punta de creixement deltaic va passar d'estar situada a la Gola Nord (emplaçada a la banda dreta) a estar-ho entre l'Illa de Sant Antoni i la Punta del Garxal. Així, és actualment la zona esquerra del Delta la que rep més sediments».

L'estudi realitzat per biòlegs i especialistes contractats per la Direcció General de Ports i Costes explica com el Delta mantenia un equilibri dinàmic format per forces constructives (els vint milions de tones anuals de sediments transportats per l'Ebre) i forces erosives, és a dir: el mar. Però, des de començaments dels anys setanta, aproximadament, està decreixent gradualment per diferents raons. La primera, i la més important, és que els embassaments de Mequinensa, Riba-Roja i Flix en retenen un tant per cent eleva-

díssim de sediments (ara només arriben tres milions de tones de sediments a la desembocadura). L'aigua arriba massa «neta» al Delta, sense prou materials en suspensió per contrarestar l'acció erosiva del mar.

El descens de les pluges, la instal·lació d'un viver de peixos a la Gola Est del riu (que impedeix l'estabilització de sediments) i l'augment dels cultius són causes secundàries de la regressió.

Aquesta alteració de l'equilibri natural del Delta ha provocat que la terra minvi uns cent metres cada any. La rapidesa d'aquest procés és alarmant, si tenim en compte que el Delta té només 25 Km d'amplada. R. Balada afegeix a l'opinió d'aquests biòlegs que «el creixement que es dona està desequilibrat a causa del canvi de curs del riu:

mentre que la banda esquerra creix, la Península dels Alfacs (banda dreta) és en perill d'imminent desaparició, perquè, a més de no rebre sediments, té molt poca diferència de nivell respecte al mar». R. Balada insisteix, però, que cal fer-ne un estudi profund i seriós abans de prendre postures radicals entorn del tema.

«La solució al problema és complicada tècnicament i molt delicada de portar a terme, perquè, volent solucionar la regressió amb tècniques artificials poc estudiades, es podria provocar un desequilibri major del que ja existeix. A més, s'ha de tenir en compte que la regressió no és només un problema ecològic, ho és també econòmic i polític, donada la presència humana i agrícola de la zona».

El tema ha estat ignorat oficialment fins fa aproximadament un mes, que

la Generalitat va posar a concurs públic l'elaboració d'un estudi profund sobre les possibles solucions a la regressió del Delta. Fa deu anys ja es va desestimar l'estudi que li proposava la Universitat californiana de San Diego, perquè el pressupost era massa elevat (dos-cents milions de ptes.). Els estudis que es realitzin a partir d'ara seran seguits per un Consell Assessor integrat pel director general de Ports i Costes, Ramon Pous, un representant de l'Institut Català d'Enginyeria Civil, representants de tots els municipis afectats, un representant del Parc Natural i un del Consell Intercomarcal de les terres de l'Ebre.

L'estudi posat a concurs configura una de les parts de la segona fase del denominat «Anàlisi i propostes de solucions per establir el Delta de l'Ebre». Aquesta segona fase té un pressupost de 108 milions, aportats per la Generalitat.

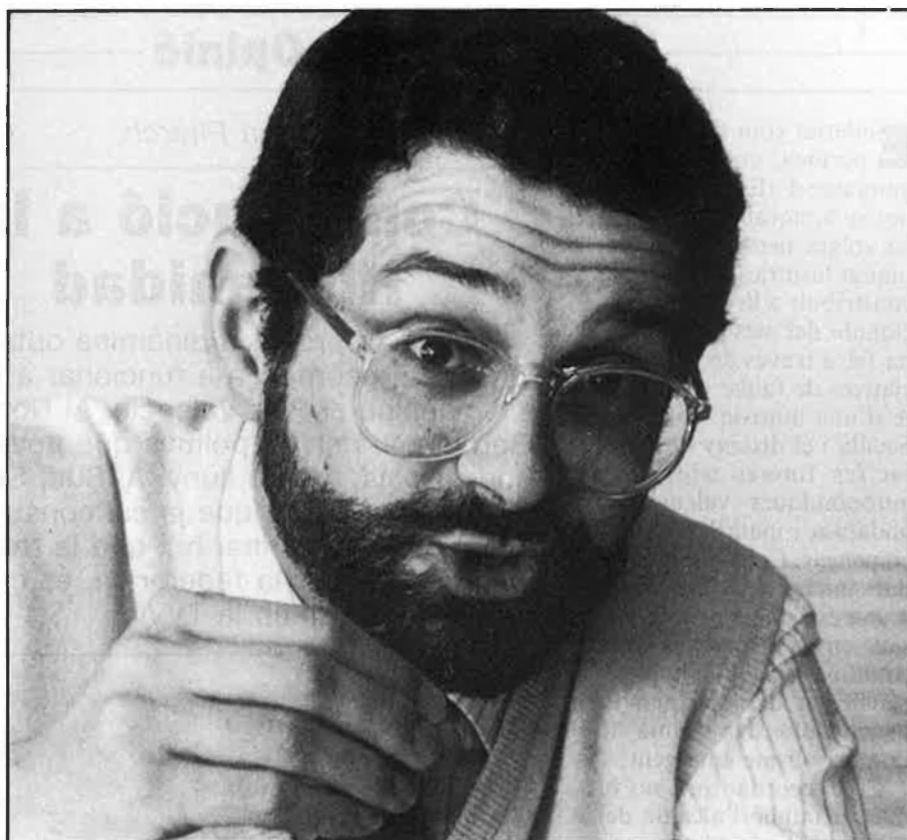
Els mariscadors il·legals, un altre possible perill

Sobretot els caps de setmana d'estiu, les platges del Trabucador s'omplen d'un nombre altíssim de mariscadors *amateurs* de les rodalies, que espolien lliurement la sorra, utilitzant rasclets de jardineria i també dinamita, per tal de fer explotar les roques on s'amaguen els dàtils de mar, molusc molt apreciat pels bons gastrònoms.

No hi ha cap autoritat legal, encara que la zona és jurisdicció de Comandància de Marina, que posi fre a aquest espoli desmesurat de marisc.

«El tema del marisqueig, a nosaltres, no ens preocupa excessivament... Des de sempre que la gent del Delta ha anat a mariscar, però jo diria que en fan un consum únicament familiar. És cert que hi ha hagut queixes dels mariscadors professionals, que són els qui tenen permís de la Comandància de Marina... potser la solució seria una reordenació de la costa que contemplés platges dedicades únicament al marisqueig professional, d'altres destinades al marisqueig *amateur* i d'altres en què fos absolutament prohibit. Ara el Parc Natural assumirà la vigilància i seguiment d'aquest tema per tal d'intentar trobar solucions i donar-li una forma legal».

El perill que comporta el marisqueig il·legal per a la supervivència dels ecosistemes del Delta és menyspreable al costat del fenomen de la regressió, però tots dos suposen dues formes d'agressió al Parc Natural produïdes indirectament o directa per la mà de l'home. □

UNA NOVA FUNDACIÓ, EN L'ÒRBITA DEL NACIONALISME D'ESQUERRES

Naix Rovira i Virgili

«Difondre la vida i l'obra d'Antoni Rovira i Virgili, debatre sobre el nacionalisme i enfortir la idea de Països Catalans». Són els tres eixos que mouen una nova fundació, que duu el nom de l'intel·lectual i polític exiliat, que tot just ara comença a rodar.

J. M. Pasqual

Josep-Lluís Carod Rovira, l'incansable dinamitzador cultural, agitador nacionalista i, des de fa uns mesos, militant d'Esquerra Republicana de Catalunya, en porta una nova entre mans, la Fundació Rovira i Virgili, una entitat independent que es mou en l'òrbita del nacionalisme d'esquerres.

Els tres objectius principals de la Fundació són difondre la vida i l'obra d'Antoni Rovira i Virgili, debatre sobre nacionalisme i enfortir la idea de Països Catalans. De començament, la Fundació ja ha organitzat un primer cicle de conferències amb el títol genèric *Esquerra i Nació en el llindar del segle XXI*. Els conferenciants són el sociòleg Salvador Cardús, l'historiador Joan B. Culla, el filòsof Lluís Sala Molins, el notari Josep-M. Puig Salellas i el mateix Carod. □

Rovira i Virgili va ser un periodista polític i intel·lectual català d'avantguerra que va publicar una setantena de llibres i uns quinze mil articles periodístics. Ara, la seva filla Teresa i Felip Calvet, el seu gendre, formen part de la comissió gestora de la Fundació, al costat del recitador de versos Celoni Fonoll, el sociolingüista Vicent Pitarach i el polític Joan Hortalà.

Rovira i Virgili, durant uns anys de la seva vida, va militar a Esquerra Republicana, però, una vegada a l'exili, la seva figura va convertir-se en patrimoni col·lectiu de tot el país. En aquest mateix sentit, sense que s'hagi establert cap vinculació orgànica entre ERC i la Fundació, amb l'antecedent de l'afiliació política de Rovira i Virgili i amb la presència de Carod i Hortalà a la comissió gestora, ningú no s'ha d'estranyar que la Fundació hagi trobat bon recer a la seu d'ERC per a celebrar el seu primer cicle de conferències abans esmentat. □